บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาสุขภาพจิตและการนำทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูล

1.1 ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

1.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา

2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 266 คน ทุกคน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ปีการศึกษา 2557 ทุกคน จำนวน 266 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสุขภาพจิตและการนำทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

3.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเฉพาะนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 ปีการศึกษา 2557 เท่านั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสุขภาพจิตและการนำทฤษฎีทางจิตวิทยาไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี จำนวน 1 ชุด มี 45 ข้อ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การนำทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาไปใช้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ส่วนที่ 2 การศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ส่วนที่ 3 การศึกษาด้านสุขภาพจิต โดยอ้างอิงองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบจากดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทย Thai Mental Health Indicator -15 (TMHI – 15)

5. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

5.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขของ Ivan Petrovich Pavlov ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของ Burrhus Frederic Skinner ทฤษฎีการเชื่อมโยงของ Edward Lee Thorndike ทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์ของ Wolfgang Kohler และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาของ Albert Bandura เพื่อกำหนดขอบข่ายให้เชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดของการวิจัย

5.2 สร้างข้อคำถามการนำทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษาไปใช้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้น

5.3 ศึกษาสภาพและปัญหาของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.4 สร้างข้อคำถามการศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้น

5.5 ศึกษาด้านสุขภาพจิต ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวคิดการวัดสุขภาพจิตจากดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยThai Mental Health Indicator -15 (TMHI -15)

แบบทดสอบดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตคนไทยThai Mental Health Indicator -15 (TMHI -15) TMHI Version 2007) หมายถึง แบบวัดสุขภาพจิตที่สร้างขึ้น เพื่อประเมินภาวะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สุขภาพจิตของบุคคล โดยพัฒนามาจากกรอบแนวคิดของความหมายสุขภาพจิต องค์ประกอบของสุขภาพจิต (Domain) และองค์ประกอบย่อยของสุขภาพจิต (Subdomain)

ค่าปกติของคนไทย หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานในการกำหนดว่าบุคคลใดมีสุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป สุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป และสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป กำหนดโดยพิจารณาจากการกระจายของคะแนนภาวะสุขภาพจิตที่ได้จากการใช้ดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตที่พัฒนาขึ้นในการศึกษานี้ และคนไทยในการศึกษานี้หมายถึงประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

โดยแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 สภาพของจิตใจ (Mental State) หมายถึง สภาพจิตใจที่เป็นสุขหรือทุกข์ การรับรู้สภาวะของสุขภาพตนเอง ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย ที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจ และความเจ็บป่วยทางจิต

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถภาพของจิตใจ (Mental Capacity) หมายถึง ความสามารถของจิตใจในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างเป็นปกติสุข

องค์ประกอบที่ 3 คุณภาพของจิตใจ (Mental Quality) หมายถึง คุณลักษณะที่ดีงามของจิตใจในการดำเนินชีวิตอย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

องค์ประกอบที่ 4 ปัจจัยสนับสนุน (Supporting Factors) หมายถึง ปัจจัยที่สนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัว ชุมชน การทำงาน รายได้ ศาสนา ความเชื่อของแต่ละบุคคล ความสามารถในการทำงาน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม และความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงการสนับสนุนของครอบครัวอีกด้วย

5.4 นำแบบสอบถามทั้ง 3 ส่วนที่สร้างขึ้นไปใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีที่มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC: Idex of Item Objective Congruence) ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.5 นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งผลคะแนนที่ได้ ข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้ทำการปรับปรุงจนผ่านเกณฑ์ค่าคะแนนดัชนีความสอดคล้อง และดำเนินการขั้นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

5.6 ค่า IOC ที่ได้อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 ซึ่งหมายถึงว่า ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ทำการพิจารณาแบบสอบถามแล้วลงมติว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.7 จัดทำข้อคำถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ซึ่งเป็นการแสดงค่าความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาได้ โดยแสดงเป็นจำนวนและร้อยละ (Percentage)

6.1 ค่าร้อยละ (Percentage) คือ การคำนวณหาสัดส่วนของข้อมูลในแต่ละตัวเทียบกับข้อมูลรวมทั้งหมด โดยให้ข้อมูลทั้งหมดมีค่าเป็นร้อย มีสูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

6.2.1 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Idex of Item Objective Congruence) โดยคำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

∑R คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี